

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Proces rozhodování místní samosprávy v obci Tuchlovice

Tomáš Pichner

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra humanitních věd

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Tomáš Pichner

Podnikání a administrativa

Název práce

Proces rozhodování místní samosprávy v obci Tuchlovice

Název anglicky

The process of Setting Up the Local Government In the Municipality of Tuchlovice

Cíle práce

Cíl práce spočívá ve zjištění faktorů ovlivňujících způsob formování orgánů místní samosprávy v obci Tuchlovice. Dílčími cíli práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy. 2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy. 3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy na základě lokálních koaličních a politických vztahů.

Metodika

Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž zohledňuje odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých kategorií. Práce bude mít charakter případové studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování. K analýze a interpretaci lokálních koaličních a politických vztahů bude proveden kvalitativní výzkum založený na polostrukturovaných rozhovorech s komunálními politiky.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Doporučené zdroje informací

- Balik, S. (Ed.) Komunální volby v České republice v roce 2002. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Mezinárodní politologický ústav, 2003, ISBN 80-210-3211-1.
- Balik, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009, ISBN 978-80-247-2908-4.
- Bubeníček, V.; Čmejrek, J.; Čopík, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada, 2010, ISBN 978-80-247-3061-5.
- Bubeníček, V.; Čopík, J.; Hajný, P.; Koptíva, R.; Neumanová, T. (Eds.) Obce jako aktéři politického procesu: komunitní studie regionálních politických systémů a problematika metodiky jejich zpracování. Praha: Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity v Praze, 2005, ISBN 80-213-1326-9.
- Bubeníček, V.; Kubálek, M. Konfliktní linie v malých obcích. In: Acta Politologica, 2 sv. 3 č., 2010, ISSN 1803-8220
- Čmejrek, J. a kol. Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR. Praha: Kernberg Publishing, 2009, ISBN 978-80-87168-10-3.
- Čmejrek, J.; Bubeníček, V.; Luhanová, M. Politika v regionálním rozvoji. Úvod do studia. Praha: Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity v Praze, 2004, ISBN: 80-213-1157-6.
- Čmejrek, J. Lokální a regionální politické stranictví v ČR. In: II. Kongres českých politologů. Praha, 5. 6. září 2003. Eds.: Dvořáková, V.; Heroutová, A. Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2003, ISBN 80-902176-3-X.
- Čmejrek, J. Obce a regiony jako politický prostor. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008, ISBN 978-80-87197-00-4.
- Hudák, J.; Jüptner, P.; Svoboda, J. (Eds.) Komunální politické systémy. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, 2003, ISBN 80-7308-056-7.
- Jüptner, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80-101.
- Outlý, J. Volby do zastupitelstev vývoj a souvislosti. Politologická revue č. 2, 2003, s. 17-44.
- Říchová, B. Úvod do současné politiky: srovnávací analýza demokratických politických systémů. Praha: Portál, 2002, ISBN 80-7178-628-4.

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

PhDr. RNDr. Michal Kubálek, Ph.D.

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2014

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 12. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Proces rozhodování místní samosprávy v obci Tuchlovice" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 12. března 2015

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval PhDr. RNDr. Michalu Kubálkovi, Ph.D. za vedení a odborné rady při zpracování mé práce. Dále bych rád poděkoval současným i bývalým zastupitelům obce, kteří mi byli ochotni poskytnout rozhovor.

Proces rozhodování místní samosprávy v obci Tuchlovice

The process of Setting up the Local Government in the Municipality of Tuchlovice

Souhrn

Bakalářská práce je ve formě případové studie a její problematika se zabývá lokálním politickým procesem v obci Tuchlovice, která se nachází v okrese Kladno ve Středočeském kraji. Práce se skládá z teoretické a praktické části.

Teoretická část obsahuje základní pojmy a charakteristiky, které se týkají obecní samosprávy, komunálního volebního systému a jeho základních komponentů, lokálního politického stranictví a teorie koalic s jejím rozdělením.

V praktické části je provedena analýza demografických a socioekonomických ukazatelů obce. Dále jsou identifikováni aktéři politického procesu v obci pomocí kandidátních listin a výsledků voleb do zastupitelstva obce v letech 2002, 2006 a 2010. Díky provedení rozhovorů se zastupiteli obce je popsán jejich vzájemný vztah, proces sestavování kandidátních listin, zda v obci sledujeme formování komunálních koalic a charakter vztahů politických aktérů v zastupitelstvu obce ve volebních obdobích od roku 2002.

V závěru práce je porovnán politický proces v obci Tuchlovice s teoretickými modely politických systémů na komunální úrovni a vyhodnocen vliv demografických a socioekonomických charakteristik na vývoj a fungování místní samosprávy.

Klíčová slova: Tuchlovice, komunální politický proces, volební strana, lokální stranický systém, komunální koalice

Summary

The Bachelor's thesis is written as a case study and it deals with issue of the local political process in the municipality of Tuchlovice located in township of Kladno in the Middle Bohemian Region. The thesis consists of the theoretic and practical part.

In the theoretic part, there are defined the basic terms and characteristics related to the local government, municipal elective system and its components, local political party spirit, coalition and conflicts of municipal policy. The analysis of demographic and socio-economic indicator of the municipality is performed in the practical part as well. The participants of political process in the town were identified by the list of candidatures and the results of elections in the years 2002, 2006 and 2010. The character of interrelationships among the participants of the political process was described due to undertaken interviews with the councilors of the town. The thesis also describes the process of compilation of the list of candidatures, the formation of municipal coalition and the character of coalition relationships in the town council in the election period from the year of 2002.

The political process in the town of Tuchlovice was compared with theoretical models of political communal systems in the conclusion of the thesis. There is also evaluated influence of the demographic and socio-economic characters on the development and working of the local government.

Keywords: Tuchlovice, local political process, electolar party, local political party spirit, municipal coalition

Obsah

1	Úvod.....	10
2	Cíl práce a metodika	11
3	Teoretická část	12
3.1	Postavení obcí	12
3.2	Obecní samospráva	12
3.3	Orgány obce	13
3.3.1	Zastupitelstvo	13
3.3.2	Starosta.....	15
3.3.3	Rada	15
3.3.4	Obecní úřad.....	16
3.3.5	Orgány zastupitelstva a rady	16
3.4	Obecní volby	17
3.4.1	Funkce voleb.....	17
3.4.2	Volební systémy	18
3.4.3	Základní komponenty volebního systému	19
3.4.4	Volby do zastupitelstev obcí	20
3.5	Lokální politické stranictví	21
3.5.1	Úloha a vývoj politických stran	21
3.5.2	Parlamentní strany v lokálním prostředí	22
3.5.3	Lokální politické strany	23
3.5.4	Nezávislí kandidáti a jejich sdružení	23
3.6	Komunální koalice	23
3.7	Komunální koalice podle Balíka.....	24
3.7.1	Minimální vítězná koalice	24
3.7.2	Velká koalice	24
3.7.3	Široká koalice	25
3.7.4	Všestraničná koalice	25
3.8	Komunální koalice podle Jüptnera	25
3.8.1	Nejmenší obce.....	26
3.8.2	Obce menší střední velikosti.....	26
3.8.3	Obce větší střední velikosti.....	27

3.8.4	Největší obce.....	27
4	Vlastní práce	28
4.1	Geografická charakteristika obce Tuchlovice.....	28
4.2	Demografická charakteristika obce Tuchlovice	28
4.3	Socioekonomická charakteristika obce Tuchlovice.....	29
4.4	Politici aktéři v obci Tuchlovice.....	31
4.4.1	Volby do zastupitelstva Tuchlovice v roce 2002.....	32
4.4.2	Volby do zastupitelstva Tuchlovice v roce 2006.....	33
4.4.3	Volby do zastupitelstva Tuchlovice v roce 2010.....	35
4.4.4	Vývoj volební účasti v obci	37
4.5	Analýza vztahů politických aktérů v obci.....	37
5	Závěr	41
6	Seznam použitých zdrojů.....	42
6.1	Literatura.....	42
6.2	Judikatura.....	43
6.3	Internetové zdroje	43
6.4	Seznam tabulek	43
6.5	Seznam grafů	43
7	Přílohy.....	44

1 Úvod

Obnovení obecní samosprávy nastává po rozpadu totalitního režimu v roce 1990 a dostává se tak do popředí veřejného zájmu. Všechny velké politické strany a hnutí vyhlásili záměr podporovat uskutečnění místní samosprávy. Fungování a charakter politického procesu na komunální úrovni výrazně ovlivňuje stabilitu a efektivitu institucí lokální veřejné správy.

Složitost zkoumání komunální politiky je způsobena výraznou sídelní diverzifikací v České Republice, to znamená velkým počtem obcí malé velikosti, proto jsou obvyklým způsobem zkoumání případové studie. Po rozdělení obcí podle jejich velikosti je stále prakticky nemožné charakterizovat komunální politiku vzhledem k různosti politických systémů, které jsou v každé obci jedinečné, a proto je k získání přesnějších poznatků nutno provést právě kvalitativní výzkum. Komunální volební systém České Republiky často vede k tvorbě předvolebních či povolebních koalic a díky výzkumům nalézáme důvody vzniku těchto koalic a srozumitelnost v konkrétních procesech jejich rozhodování v dané obci.

Právě tyto případové studie napomáhají k vytvoření modelu, který objasňuje proces rozhodování místní samosprávy v obcích. Hlavní podíl v utvoření konečného složení samosprávy obce mají občané, kteří se účastní pravidelných voleb do zastupitelstva obce.

Náplní této bakalářské práce je analýza jednotlivých volebních období v obci Tuchlovice a charakteristika jednotlivých aktérů politického procesu a jejich vzájemných vztahů.

2 Cíl práce a metodika

Hlavním cílem této práce je zjištění faktorů, které ovlivňují způsob formování orgánů místní samosprávy v obci Tuchlovice. Tento hlavní cíl je rozpracován v jednotlivých cílech, kterými bude v rámci zvoleného tématu charakterizování hlavních socioekonomických ukazatelů Tuchlovic a vyhodnocení vlivu na jejich vývoj a fungování místní samosprávy, indentifikace aktérů politického procesu v obci a analýza jejich vzájemných vztahů. Posledním cílem je definování a analýza charakteru rozhodovacího procesu místní samosprávy na základě vztahů jednotlivých politickým aktérů v zastupitelstvu obce ve volebních obdobích od roku 2002.

V práci byly využity standartní metodologické postupy v politologii, především komparace a výzkumný přístup, který zohledňuje odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých kategorií. Byly komparovány výsledky komunálních voleb v Tuchlovicích v letech 2002-2010. Data byla získávána studiem dokumentů a dotazováním. Koaliční vztahy byly charakterizovány na základě klasifikace komunálních koalic Stanislava Balíka a Petra Jüptnera a k jejich analýze byl proveden kvalitativní výzkum založený na polostrukturovaných rozhovorech s komunálními politiky Tuchlovic. Práce má charakter případové studie a obsahuje teoretickou a praktickou část.

Teoretická část byla zpracována pomocí studia odborné literatury a zákonů. Obsahuje charakteristiku obecní samosprávy a jejích orgánů, identifikuje proces komunálních voleb a jeho základních komponentů a věnuje se politickému stranictví na komunální úrovni. Na to navazuje část týkající se komunálních koalic s rozdělením podle Stanislava Balíka a Petra Jüptnera.

V praktické části je vypracována demografická a socioekonomická charakteristika Tuchlovic z dat uvedených na Českém statistickém úřadu a pomocí dotazování. Další kapitolou je seznámení s politickými aktéry Tuchlovic a sestavování jejich kandidátních listin. Pomocí Českého statistického úřadu jsou zpracovány výsledky voleb do zastupitelstva obce z let 2002, 2006 a 2010. Ke konci práce je uvedena analýza vztahů politických aktérů a identifikace možných konfliktních linií na základě polostrukturovaných rozhovorů s komunálními politiky Tuchlovic.

3 Teoretická část

3.1 Postavení obcí

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, říká: „*Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů a tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.*“ Ze zákona dále vyplývá, že obec je korporací veřejnoprávní, která má svůj vlastní majetek a pod svým jménem vystupuje v právních vztazích, za něž také nese zodpovědnost.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích dále uvádí: „*Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, při plnění svých úkolů chrání veřejný zájem.*“

Obec, která má alespoň 3000 obyvatel a předloží návrh, je městem, pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Sloučí-li se dvě nebo více obcí, z nichž alespoň jedna z nich je městem, pak je i nově vzniklá obec městem. Oddělí-li se část města a vzniknou dvě nebo více obcí, pak obec, které nadále zůstane název dosavadního města nebo část jeho názvu, je i nadále městem.

Obec je městysem, pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. Sloučí-li se dvě nebo více obcí, z nichž žádná není městem, ale alespoň jedna z nich je městysem, pak je i nově vzniklá obec městysem. Oddělí-li se část městyse a vzniknou dvě nebo více obcí, pak obec, které nadále zůstane název dosavadního městyse nebo část jeho názvu, je i nadále městysem.

Statutární města jsou města, jejichž území se na rozdíl od měst, obcí a městyse může členit na městské obvody či městské části s vlastními orgány samosprávy. Město se může stát statutárním městem pouze novelizací zákona o obcích. V České Republice je celkem 25 statutárních měst (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

3.2 Obecní samospráva

V roce 1990 došlo k obnovení obecní samosprávy, což neodmyslitelně patří ke klíčovým krokům transformačního procesu v našem státě po roce 1989. Klíčoví aktéři pokládali za důležité prvky decentralizaci vládnutí a obnovení lokální demokracie. Všechny velké politické strany tyto prvky podporovaly a tyto cíle byly zahrnuty do jejich volebních programů. Ze začátku ovšem setrvala podřízenost místní správy ústřední státní moci, a tak obnovená místní samospráva zůstávala po určitou dobu v podobě, kde se projevovala absence politického a ekonomického rozhodovacího mechanismu. Některé z problémů

definovaných v polistopadové době jsou aktuální i dnes. Existence velkého počtu malých měst s problematickou soběstačností zůstává nadále limitujícím faktorem lokální politiky České Republiky. Téměř 80% obcí má méně než 1000 obyvatel, 60% obcí má dokonce méně než 500 obyvatel a i přesto že systém financování byl upraven a nejmenší obce jsou na tom lépe, kapacita místní samosprávy zůstává nadále velmi nízká (Čmejrek, 2010, str. 37-38).

3.3 Orgány obce

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích uvádí, že: „*Obec je samostatně spravována zastupitelstvem obce.*“ Jejimi orgány jsou starosta, rada obce, obecní úřad a zvláštní orgány obce.

Pro orgány měst se používají názvy zastupitelstvo města, které město samostatně spravuje, dále starosta, rada města, městský úřad a zvláštní orgány města.

Obce, které jsou městysem, jsou spravovány zastupitelstvem městyse. Orgány městyse se nazývají starosta, rada městyse, úřad městyse a zvláštní orgány městyse.

„*Statutární město je samostatně spravováno zastupitelstvem města. Dalšími orgány jsou primátor, rada města, magistrát a zvláštní orgány města.*“ (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích)

Městský obvod statutárního města je spravován zastupitelstvem příslušného městského obvodu. Jeho orgány jsou starosta, rada městského obvodu, úřad městského obvodu a zvláštní orgány městského obvodu.

Městskou část statutárního města spravuje zastupitelstvo dané městské části. Orgány jsou starosta, rada městské části, úřad městské části a zvláštní orgány městské části (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

3.3.1 Zastupitelstvo

Zastupitelstvo je základním orgánem samosprávy obce a je složeno z členů zastupitelstva obce, jejichž počet závisí na počtu obyvatelů dané obce a velikosti územního obvodu. Počet členů zastupitelstva na další volební období stanoví zastupitelstvo tohoto volebního období a to nejpozději do 85 dnů před dnem voleb do zastupitelstva obce a oznámí nejpozději do 2 dnů po jeho stanovení na úřední desce obecního úřadu. Rozhodující pro stanovení počtu členů zastupitelstva je počet obyvatel k 1. lednu v roce, kdy se konají volby (Čmejrek, 2010, str. 39)

Tabulka č. 1: Závislost počtu členů zastupitelstva na počtu členů obce

Počet obyvatel obce	Počet členů zastupitelstva
Do 500	5 – 15
500 - 3 000	7 – 15
3 000 - 10 000	11 – 25
10 000 – 50 000	15 – 35
50 000 – 150 000	25 – 45
Nad 150 000	35 - 55

Zdroj: (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích)

Mandát člena zastupitelstva obce vzniká zvolením, ke kterému dojde ukončením hlasování. Člen zastupitelstva skládá slib před zastupitelstvem pronesením slova „slibuji“ a potvrdí jej svým podpisem. Dále pak vykonává svůj mandát osobně a není při tom vázán žádnými příkazy. Funkce člena zastupitelstva obce je funkcí veřejnou.

Práva členů zastupitelstva obce při výkonu své funkce jsou předkládat zastupitelstvu obce, radě obce, výborům a komisím návrhy na projednávání; vznášet dotazy a připomínky na radu obce a její členy, předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob, jejichž zakladatelem je obec, a na vedoucí příspěvkových organizací, které obec založila nebo zřídila. Dalším právem je požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jeho funkce.

Mezi povinnosti člena zastupitelstva obce patří účast na zasedání zastupitelstva obce, plnění jeho úkoly, hájení zájmů občanů obce a vystupování a jednání tak, aby nebyla ohrožena vážnost jeho funkce (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

Aby bylo platné usnesení, rozhodnutí či volba zastupitelstva obce, je potřeba odsouhlasení nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva obce, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak. Zastupitelstvo obce se schází dle potřeby, nejméně však jednou za tři měsíce. Zasedání jsou veřejná, konají se v územním obvodu obce, svolává a řídí je zpravidla starosta obce. Starosta musí svolat zasedání zastupitelstva obce, pokud o to požádá alespoň jedna třetina zastupitelů, nebo krajský hejtmán. Pokud se zastupitelstvo obce po dobu více jak šesti měsíců nesejde v usnášení schopném počtu, Ministerstvo vnitra je rozpustí. Místo, čas a program veřejného zasedání zastupitelstva obce je vyvěšeno na úřední desce obecního

úřadu alespoň 7 dní před zasedáním. O průběhu zasedání je veden zápis, který podepíše starosta či místostarosta a určení ověřovatelé. (Čmejrek, 2010, str. 42-43)

3.3.2 Starosta

Starosta zastupuje obec navenek a je volen spolu s místostarostou zastupitelstvem obce. Oba musí být občany České Republiky a za svůj výkon ve funkci odpovídají zastupitelstvu. Starosta jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu, avšak se souhlasem ředitele krajského úřadu, jinak je jmenování neplatné. Při absenci starosty zastává jeho funkci místostarosta. Spolu s ním také podepisují právní předpisy obce. Starosta rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce a zabezpečuje výkon přenesené působnosti obce, kde není tajemník obecního úřadu, odpovídá za informování veřejnosti o činnostech obce a za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

3.3.3 Rada

Výkonný orgán obce v samostatné působnosti, který za své činnosti odpovídá zastupitelstvu obce. V přenesené působnosti může rada obce rozhodovat pouze tehdy, pokud to stanoví zákon. Radu obce tvoří starosta, místostarosta a další členové zastupitelstva, kteří jsou do rady zvolení. Počet členů rady obce je lichý a může jich nejméně 5, nejvíce však 11, přičemž nesmí přesahovat jednu třetinu celkového počtu zastupitelů v obci. Tam kde není aslepoň 15 členů zastupitelstva se rada obce nevolí (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

Rada obce se schází nepravidelně, podle potřeby a její schůze jsou neveřejné, ale může ke svým jednáním přizvat dalšího člena zastupitelstva či jinou osobu. Rada obce je schopna se usnášet, pokud je přítomna nadpoloviční většina členů. K platnému usnesení nebo rozhodnutí je potřeba nadpoloviční většina všech členů rady obce. O průběhu schůze se vede zápis, který je podepsán starostou a místostarostou nebo jiným radním, musí být pořízen do sedmi dnů od konání a schůze a je uložen na obecním úřadě pro nahlédnutí ostatním členům zastupitelstva.

Rada obce připravuje návrhy k projednání zastupitelstvu obce a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení. Radě obce je také vyhrazeno zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, vydávat nařízení obce, rozhodovat ve věcech obce jako jediného společníka obchodní společnosti, stanovit rozdělení pravomocí obecního úřadu, zřizovat a

rušit odbory a oddělení obecního úřadu, projednávat a řešit návrhy či připomínky od zastupitelstva obce, stanovit pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností, stanovit celkový počet zaměstnanců obce v obecním úřadu (Čmejrek, 2010, str. 44-45).

3.3.4 Obecní úřad

Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu, pokud je tato funkce zřízena a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. V čele obecního úřadu je starosta. V oblasti samostatné působnosti plní úkoly, které mu nařídilo zastupitelstvo či rada obce, pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti a rozhoduje ve věcech stanovených zákonem o obecním zřízení nebo zvláštním zákonem. Obecní úřad také vykonává přenesenou působnost obce kromě věcí, které patří do působnosti jiného orgánu obce.

V obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s přenesenou působností je zřízena funkce tajemníka obecního úřadu, který nesmí vykonávat funkce v politických stranách a hnutích. Tajemník obecního úřadu je zaměstnancem obce a mohou si ho zřídit i ostatní obce. Tajemník je odpovědný za plnění úkolů obecního úřadu v samostatné i přenesené působnosti starostovi. Pokud není v obci zřízena funkce tajemníka obecního úřadu, plní tuto funkci starosta. Tajemník stanovuje podle zvláštních předpisů platy všem zaměstnancům obce zařazeným do obecního úřadu a zúčastňuje se zasedání zastupitelstva obce a schůzí rady obce s poradním hlasem (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

3.3.5 Orgány zastupitelstva a rady

Výbory jsou iniciativní a kontrolní orgány zřízené zastupitelstvem obce, které předkládají své návrhy zastupitelstvu obce. Zřizuje se vždy finanční a kontrolní výbor. Obec, v jejímž územním obvodu žije alespoň 10% občanů hlásících se k jiné národnosti než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny. Předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva obce, pokud se nejedná o předsedu osadního výboru. Počet členů je vždy lichý, schůze se konají dle potřeby a usnesení, které je platné po odsouhlasení nadpoloviční většiny všech členů výboru, se vyhotovuje písemně a podepisuje ho předseda výboru.

Finanční a kontrolní výbor jsou nejméně tříčlenné a jejich členové nemohou být starosta, místostarosta, tajemník obecního úřadu ani osoby zabezpečující účetní a rozpočtové práce na obecním úřadu. Finanční výbor provádí kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce a plní další úkoly, jimiž jej pověřilo zastupitelstvo obce.

Kontrolní výbor kontroluje plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce, kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem na úseku samostatné působnosti a plní další kontrolní úkoly pověřené ze strany zastupitelstva.

V částech obce může být také zřízen osadní výbor, který má minimálně 3 členy. Členové jsou občané obce, kteří mají trvalé bydliště v části obce, pro níž je osadní výbor zřízen a kteří jsou určeni zastupitelstvem obce spolu s jejím předsedou.

Komise je iniciativní a poradní orgán zřízený radou obce, který svá stanoviska předkládá radě obce. Komise je také výkonný orgán, jestliže jí byl svěřen výkon přenesené působnosti obce. Předsedou komise může být pouze osoba, která prokázala zvláštní odbornou způsobilost v oblasti komisi svěřené přenesené působnosti, nestanoví-li zvláštní zákon jinak. Komise se usnáší většinou hlasů svých členů a za své činnosti je odpovědná radě obce, v přenesené působnosti pak starostovi (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích).

3.4 Obecní volby

3.4.1 Funkce voleb

Volby umožňují občanům výběr mezi různými politickými stranami a aktéry. Hlavním úkolem je zjistit aktuální rozpoložení politických sil v daném regionu a zajistit jim odpovídající reprezentaci. Výsledky voleb slouží k rozdělení mandátů, utvoření většiny, která bude ve výkonné moci a zformování opozice, která jí bude kontrolovat.

Volby mají funkci kontrolní, protože pravidelným opakováním voleb získávají občané možnost posuzovat výkon zastupitelských i exekutivních orgánů a v případě nespokojenosti je mohou vyměnit. S tím souvisí funkce legitimační, jelikož zvolený zastupitelský orgán získá svojí legitimitu díky voličům. Legitimaci získají i ostatní orgány. Volby plní také funkci integrační. Střetávající se politické síly reprezentují různé zájmy, priority a cíle. Aktem voleb dochází k jejich integraci a k integraci celé společnosti.

Volby plní svoji funkci, pokud jsou založeny na principu rovného, přímého a všeobecného volebního práva. Aktivní i pasivní volební právo by měli mít všichni občané, kteří dosáhli určitého věku a nenastala u nich jakákoli překážka výkonu volebního práva. V České Republice získává aktivní volební právo občan, který dosáhl věku 18 let. Právo kandidovat do poslanecké sněmovny dosažením 21 let a právo kandidovat do senátu až od 40 let. V obecních volbách je aktivní i pasivní právo od 18 let.

Podmínkami funkčnosti voleb jsou politická pluralita a svoboda volby, což znamená, že volič nesmí být vystaven nátlaku pro volbu určité strany a musí existovat možnost výběru mezi více stranami.

Na základě volby nesmí vzniknout voliči žádné výhody či nevýhody, a proto jsou volby tajné, a tak nelze zjistit, jak jednotliví voliči volili (Čmejrek, 2010, str. 51-52).

3.4.2 Volební systémy

Metoda převádění vůle voličů do podoby voleného zastupitelského orgánu. Sčítání hlasů a jejich převádění na mandáty se nazývá volební procedura. V užším slova smyslu je volební systém pouze princip volební procedury, v širším slova smyslu volební systém vystihuje komplexní podobu volebního mechanismu a zahrnuje základní komponenty, jimiž jsou volební obvod, formu kandidatury, strukturu hlasu, volební klauzuli a volební formuly.

Používají se dva základní volební principy, většinový a proporcionální, kteří se liší v konstrukci volebních obvodů. Většinové volební systémy jsou založeny na jednomandátových volebních obvodech, proporciální systémy používají obvody vícemandátové. Ve většinových systémech je tolik obvodů, kolik se volí mandátů. Voliči vybírají z jednotlivých kandidátů a ten, který dostane určenou relativní či absolutní většinu, získá v daném volebním obvodu mandát. V proporcionálních systémech si voliči vybírají mezi kandidátními listinami, v praxi to znamená mezi volebními stranami. Existují také smíšené volební systémy, které jsou kombinací většinového a proporcionálního principu (Bubeníček, 2005, str. 90).

Výhody většinového principu jsou především jednoduchost, vysoká personalizace volby a úzké sepětí zvoleného zastupitele s volebním obvodem a voliči. Nevýhodou je disproporcionalita výsledků, která může zvýhodnit silnější strany proti slabším a novým stranám. Může se dokonce stát, že strana s největším počtem získaných hlasů prohraje volby. Proporcionální systém je spravedlivý a plní základní úlohu voleb, kterou je odhalit aktuální rozložení politických sil a přidělení mandátů. Systém je složitější, jelikož musíme přepočít hlasy na mandáty, zformovat většinu a exekutivní koalici. Nevýhodou je závislost kandidátů spíše na stranických strukturách než na samotných voličích. K posílení personalizace voleb se zavádějí preferenční hlasy, kterými voliči ovlivňují pořadí kandidátů na listinách. (Čmejrek, 2010, str. 52-54).

3.4.3 Základní komponenty volebního systému

Volební obvod je osídlené ohraničené území, kde nejdůležitější je jeho velikost, která se měří počtem mandátů přidělovaných v daném obvodu. Čím větší je volební obvod, tím proporcionálnější jsou volby.

Forma kandidatury závisí na typu volebního obvodu. Personální kandidatura se používá v jednomandátových volebních obvodech a volič se rozhoduje mezi jednotlivými kandidáty. Ve vícemandátových volebních obvodech se používá listinná kandidatura, kde volič vybírá mezi politickými stranami nebo koalicemi a personalita ustupuje do pozadí. Kandidátní listiny mohou být přísně vázané, kde je pevně stanovené pořadí kandidátů a volič je svoji volbou neovlivní, vázané, kde mají kandidáti také své pořadí, ale volič je může svými preferenčními hlasy ovlivnit a volné, kde se volič nemusí omezovat výběrem jen jedné z kandidátních listin a vybírá jednotlivé kandidáty z různých listin.

Struktura hlasu neboli způsob hlasování je transformace různých politických preferencí voličů do jednotné podoby hlasování a úzce souvisí s formou kandidatury. Rozlišujeme hlas jedinný a vícenásobný. Jedinný hlas se používá u personální kandidatury v jednomandátových volebních systémech. Zvláštním případem je alternativní hlas, který se používá u většinového volebního systému, kde může volič kromě výběru preferovaného kandidáta označit ještě kandidáta dalšího. Vícenásobný hlas se používá u otevřených kandidátních listin, kde má volič k dispozici takový počet hlasů, který odpovídá velikosti volebního obvodu. Varianty vícenásobných hlasů jsou limitovaný a kumulativní hlas. U limitovaného hlasu má volič nižší počet hlasů než je počet přidělovaných mandátů a u kumulativního hlasu může dát volič více hlasů pouze jednomu kandidátovi. Pro smíšené volební systémy je charakteristický dvojitý hlas, kde se oba dva volební principy používají současně. Volič má k dispozici jeden hlas pro volbu kandidáta v jednomandátovém volebním obvodu a jeden hlas pro výběr kandidátní listiny ve vícemandátovém volebním obvodu.

Volební klauzule je uměle stanovený práh pro vstup do zastupitelského orgánu. Strana tak musí získat určitý počet hlasů, aby se mohla podílet na rozdělování mandátů. Uzavírací klauzule se používá především v proporcionálních volebních systémech, kde má redukční funkci. Podstatou volební klauzule je velikost volebního obvodu, jelikož v malých obvodech se může stát, že přirozený volební práh je vyšší než umělý a klauzule je zde zbytečná.

Volební formule je matematická operace převázení hlasů na mandáty, která je zakotvená v příslušném volebním zákoně. Dělí se na většinovou, která se používá v jednomandátových volebních obvodech a proporcionální volební formuli používanou ve vícemandátových obvodech. Proporcionální volební formule jsou založeny na volebních kvótách, nebo na volebních dělitelech. Kvóty představují počet hlasů potřebných pro získání mandátů. Ve formulích založených na volebních dělitelech se zisky stran postupně dělí určenou řadou dělitelů a vypočtené podíly se pak seřadí podle velikosti a podle nich se pak přidělí mandáty jednotlivým stranám. Čím větší je stanoven první dělitel, tím více jsou nadreprezentovány silnější strany (Čmejrek, 2010, str. 54-59).

3.4.4 Volby do zastupitelstev obcí

Volby do zastupitelstev obcí České Republiky upravuje zákon č. 491/2001 Sb. Funkční období je čtyřleté a volby se konají ve lhůtě začínající třicátým dnem před uplynutím funkčního období a končící dnem jeho uplynutím. Volby do zastupitelstev obcí se konají na základě rovného, přímého a všeobecného volebního práva tajným hlasováním podle zásad poměrného zastoupení. Rovné právo představuje rovnost hlasů z hlediska jejich počtu a jejich váhy, přímé právo znamená přímý výběr kandidáta nebo volební listiny a všeobecné volební právo představuje možnost každého občana staršího 18 let volit a být volen a jeho trvalé bydliště je v dané obci (Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí).

Obec tvoří jeden volební obvod, ale zastupitelstvo může vytvořit více volebních obvodů v obcích s počtem do 10 000 obyvatel tak, že v každém volebním obvodu musí být voleno nejméně 5 členů zastupitelstva, v obcích s počtem do 50 000 obyvatel tak, aby se volilo nejméně 7 členů zastupitelstva a v obcích nad 50 000 obyvatel tak, aby jich v každém obvodu bylo zvoleno alespoň 9.

Vzhledem k formě kandidatury se jedná se o otevřené kandidátní listiny, kde má volič právo hlasovat pro konkrétní listinu, výběr mezi jednotlivými kandidáty nebo kombinovat kandidáty z různých listin. Kandidátní listinu mohou podávat registrované politické strany, politická hnutí a jejich koalice, nezávislí kandidáti nebo jejich sdružení, sdružení politických stran či hnutí a sdružení nezávislých kandidátů. Kandidát může být jen na jedné kandidátní listině. Nezávislí kandidáti a jejich sdružení musí k listině připojit petici, která je podepsána obyvateli obce, kteří souhlasí s jejich kandidaturou. V případě sdružení jich musí být 7 %

z celkového počtu obyvatel obce, pokud se jedná o kandidaturu samostatného nezávislého kandidáta, pak stačí 0,5-5 % počtu obyvatel, v závislosti na velikosti obce. Kandidáti jsou uvedeni na hlasovacím lístku podle pořadí, které jim přidělila jejich volební strana.

Volič vždy hlasuje osobně a má vícenásobný hlas, což znamená, že může volit tolik kandidátů, kolik členů zastupitelstva má být zvoleno a to bez ohledu na to do jaké listiny patří. Volič také může dát hlas pouze jedné straně a tím strana dostane tolik hlasů, kolik kandidátů je na její listině uvedeno, a proto je výhodné mít zcela zaplněné své kandidátní listiny. Obě možnosti může volič zkombinovat.

Volební klauzule je ve výši 5 % a k přepočtu hlasů na mandáty se používá d'Hondtova formule, což je metoda volebního dělitele. Pro určení konkrétních kandidátů je potřeba vydělit celkový počet hlasů, které strana obdržela, počtem kandidátů této strany a pokud má některý z kandidátů alespoň o 10 % více hlasů, než je stanovený průměr, pak se dostává na první místo na kandidátní listině (Čmejrek, 2010, str. 60-64).

3.5 Lokální politické stranictví

3.5.1 Úloha a vývoj politických stran

Politické strany jsou hlavním prostředkem účasti občanů na demokratickém procesu a plní funkci zprostředkovatele mezi občany a politickou mocí. Soupeří mezi sebou, aby získaly co největší podíl na státní moci a veřejné správě, hájí zájmy svých stoupenců a uskutečňují jejich cíle.

Počátkem 20. století došlo v rozvinutých zemích k velkému rozvoji politického stranictví. Čmejrek (2010, str. 65) praví: „*Do politického života v té době vstupovaly široké vrstvy společnosti, vznikala masová hnutí, jež si vynutila zavedení všeobecného volebního práva a dalších demokratických reforem.*“ V těchto podmínkách se lépe prosazovali strany s rozvětvenou organizační strukturou a masovou členskou základnou. Později se začal model masové politické strany vyčerpávat a dokázaly se uplatňovat také strany elitní zaměřené hlavně na mobilizaci voličů. Čmejrek (2010, str. 66) dále uvádí: „*Oslabování členských základů politických stran se stalo ve vyspělých demokratických státech obecným trendem, který představuje pro demokratický proces přinejmenším stejně závažný problém jako klesající účast občanů ve volbách.*“

Oslabování členských základů politických stran lze pozorovat i v českém stranickém systému. Z dnešních parlamentních stran má relativně stabilní základnu pouze KDU-ČSL a KSČM. Ostatní strany byly formovány po roce 1989, nedokázaly vytvořit širší stranickou základnu a dostávaly se do problémů. Oslabování členské základny se promítá právě do demokratického procesu na lokální úrovni. V meziválečné době měly lokální stranické organizace dostatek vlastních kandidátů pro obecní volby, zatímco dnes se neobejdou bez nezávislých kandidátů (Čmejrek, 2003, str. 271-280).

Politické strany a hnutí mají určitý vývoj a organizační strukturu, kdežto většina sdružení nezávislých kandidátů a dalších forem mají strukturu proměnlivou, a tak se na lokální úrovni politického prostředí často setkáváme se změnami hlavních politických stran, aniž by se měnily klíčové osobnosti na této scéně (Čmejrek, 2010, str. 65-68).

3.5.2 Parlamentní strany v lokálním prostředí

Na lokální úrovni, zejména v menších městech a obcích se parlamentní strany neobejdou bez nezávislých kandidátů na svých kandidátních listinách. Vzhledem ke struktuře hlasu v obecních volbách je však pro strany výhodnější mít kandidátní listinu co nejvíce zaplněnou. Dalším důvodem parlamentních stran pro zařazení nezávislého kandidáta na svoji listinu je vylepšení své image, protože na lokální úrovni jsou oceňovány spíše osobnosti než politické programy. Také ale může jít o taktiku pro případné povolební koaliční jednání, kde se nezávislost může projevit jako výhoda. Čím je velikost obce větší, tím se zařazování nezávislých kandidátů na kandidátní listiny snižuje. Osoby bez politické příslušnosti kandidují pod politickou stranou zejména z důvodu, že nemusí získávat podpisy pro nutnou petici podporující jejich kandidaturu. V menších obcích se může stát, že celá kandidátní listina politické strany je složena pouze z nezávislých kandidátů (Čmejrek, 2010, str. 70-71).

3.5.3 Lokální politické strany

Velký podíl na zakládání lokálních politických stran má změna zákona z roku 1994 o volbách do zastupitelstev obcí, ve kterém byly upraveny podmínky kandidatury nezávislých kandidátů a jejich sdružení. Pevně stanovený počet podpisů podporujících kandidaturu byl změněn na relativní počet podpisů závislý na velikost obce. Pro založení sdružení nezávislých kandidátů byl stanoven počet podpisů na 7 % obyvatel obce, a proto u měst s počtem obyvatel 14 500 a více je jednodušší založit politickou stranu, k čemuž stačí pouze 1 000 podpisů voličů (Balík, 2008, str. 56).

3.5.4 Nezávislí kandidáti a jejich sdružení

Nezávislí a jejich sdružení se objevují hlavně v nejmenších obcích, kde představují někdy i jediný způsob formování politických subjektů, ve větších obcích pak jde spíše o doplnění stranického spektra. Jak uvádí Čmejrek (2010, str. 75): „*Jejich úloha se s velikostí obcí přirozeně snižuje, nicméně běžně se s nimi setkáváme i ve městech nad 3 000 obyvatel.*“ Nepředpokládá se, že by sdružení nezávislých kandidátů mělo organizační strukturu a souvislé politické působení, avšak se lze setkat se sdruženími, které jsou stabilní, ale jejich primární účel je jiný než politický. Účast v komunální politice je především kvůli snaze o zajištění svých zájmů (Čmejrek, 2010, str. 74-75).

3.6 Komunální koalice

Teorie koalic, zabývající se koalicemi politických subjektů sloužícími k prosazení dané politiky nebo pro obsazení pozic kandidáty, vychází z teorie her založené na rozboru příčin, které vedou politické subjekty ke spolupráci. Obecně jsou dva přístupy k analýze zformovaných koalic. První přístup vysvětluje koalici stran jako důsledek racionálního chování subjektů v politickém boji, který chce získat, co největší podíl na vládě, to znamená maximalizovat počet získaných pozic či úřadů. Druhý přístup objasňuje koaliční spojení jako snahu o prosazení vlastního politického programu. Do analýzy zformovaných koalic patří i působení společenského kontextu na utváření koalic, který někdy umožňuje vysvětlit důvody neochoty některých politických subjektů podílení se na vládě, příčiny vzniku menšinových vlád a vytváření velkých koalic (Říchová, 2000, str. 120-130).

3.7 Komunální koalice podle Balíka

V České Republice je 80% obcí, které mají počet obyvatel menší než jeden tisíc a volí se v nich převážně pouze sedm zastupitelů, přičemž účast politických stran je minimální. Je zde dosti složité aplikovat teorii koalic. Koalice na komunální úrovni navíc ovlivňují osobní vztahy politických aktérů, a tak je velmi důležitá znalost konkrétního místa, jinak je rozeznávání ideologie kandidátů velice obtížná.

Trendem na komunální úrovni jsou tzv. jednobarevné rady. Nadpoloviční vítězství jednoho politického subjektu umožňuje obsazovat obecní radu pouze svými členy a opozice tak nemá šanci, prosadit do rady své členy (Balík, 2006, str. 53).

3.7.1 Minimální vítězná koalice

Každý člen této koalice je velice důležitý, tedy jsou potřeba hlasy všech členů pro získání nadpoloviční většiny při hlasování. Pokud by některý z členů vypadl, koalice přestává být většinovou. Čím menší je počet stran, které tvoří výslednou koalici, tím výhodnější je pozice koaličního partnera a má větší váhu. Bylo by nerozumné, kdyby koalice dvou stran, které mají legislativní většinu, přibraly do koalice třetí stranu, jejíž hlasy nepotřebují, avšak strana by získala podíl na exekutivě. V případě neshod koaličních partnerů je vysoká šance ohrožení legislativní většiny. Vznik minimálních vítězných koalic tedy souvisí s maximalizací zisku a racionalitou volby (Balík, 2006).

3.7.2 Velká koalice

Koalice je většinová, i pokud některý z členů odejde, tudíž má jednoho či více členů navíc. Nevýhodou je složitost při vyjednávání, jelikož se musí brát ohled na názory předních koaličních partnerů, které se často liší. Podmínkou velké koalice je fakt, že v opozici musí zůstat nejméně dva politické subjekty. Ve společnosti se termín velká koalice používá nejčastěji pro spojení dvou převládajících stran, které často bývají ideologicky odlišné. Vedou k tomu zejména osobní důvody a tyto velké koalice se vytváří dost často i v případě, že je možné sestavit minimální vítěznou koalici s menší, ale ideologicky bližší stranou (Balík, 2006).

Tento typ koalice vzniká například v prostředí, kde je jedna dominantní strana, která nemá legislativní většinu a uzavře tak koalici s více malými stranami, aby zabránila případnému vydírání od jednoho malého koaličního partnera (Balík, 2009).

3.7.3 Široká koalice

Zvláštní typ velké koalice, která se skládá nejméně ze dvou politických stran a v opozici zůstává pouze jeden politický aktér, který je ideologicky dosti odlišný. V koalici musí být nadpoloviční počet členů zákonodárského procesu. Často se stává, že se široká koalice vytváří proti bývalému starostovi (Balík, 2006).

3.7.4 Všestranická koalice

Na formování exekutivy se podílí všechny politické subjekty. Jedná se o strategické myšlení, kde je výhodné nastolení všestranické spolupráce, která přináší v případě neúspěchu politické strany v nadcházejících volbách možnost, že se k nim vítězná strana zachová stejně a nabídne jim koaliční partnerství (Balík, 2006, str. 53-67).

3.8 Komunální koalice podle Jüptnera

Podle Petra Jüptnera je důležité rozdělit obce podle jejich velikosti, protože tvorba komunálních koalic neprobíhá ve všech obcích České Republiky stejně a díky tomu je možné spatřit určité shodné atributy politických systémů. Proto jsou definovány v České Republice čtyři kategorie obcí – nejmenší obce, obce menší střední velikosti, obce větší střední velikosti a největší obce (Jüptner, 2004, str. 82).

Tabulka č. 2: Kategorie obcí podle P. Jüptnera

Kategorie obce	Počet obyvatel
nejmenší obce	méně než 1 700 obyvatel
obce menší střední velikosti	1 700 – 9 000 obyvatel
obce větší střední velikosti	9 001 – 45 000 obyvatel
největší obce	45 0001 a více obyvatel

Zdroj: Jüptner, 2006

3.8.1 Nejmenší obce

Nejmenší obce tvoří převážnou většinu obcí v České Republice a převážně jsou zde zastoupeni nezávislí kandidáti a jejich sdružení. Pokud se zde vyskytne politická strana, na její kandidátní listině najdeme spíše kandidáty bez politické příslušnosti. Strany se zakládají většinou těsně před volbami a nemají dlouhé trvání. U jejich kandidátů nezáleží, za jakou stranu kandidují a pokud se na nějaké kandidátní listině politické strany kandidát objeví, tak se kolikrát ani k dané straně nehlásí. Voliči dávají naopak přednost nezávislím kandidátům, které považují za schopné spolupracovat. Schůze politických stran se konají výjimečně a jsou spíše společenského charakteru. Politický systém je zde založen na osobních vztazích a individuálních či skupinových zájmech, kde je minimální soutěživost.

Zde se často objevují předvolební koalice a spíše než o klasických koalicích tady mluvíme o superkoalici, jelikož většina vztahů mezi zastupiteli je přátelského typu a princip vlády a opozice se zde neobjevuje. Nevolí se ani obecní rada a často je funkce starosty neuvolněná, takže tvorba minimálních vítězných koalic je zbytečná (Jüptner, 2004, str. 84-87).

3.8.2 Obce menší střední velikosti

Obce menší střední velikosti disponují více politickými stranami, které doplňují nezávislé kandidáty. Čím má obec větší počet obyvatel, tím spíše obyvatelé preferují kandidáty politických stran před nezávislými. Přesto Jüptner tvrdí, že politické strany zde fungují jako prázdné nádoby, které jsou vyplněné jádry a křovím. Jádra nazývá malý počet aktivistů, kteří se chtějí podílet na moci, kdežto křoví jsou ostatní kandidáti, kteří ani nemají zájem být v zastupitelstvu obce a na kandidátní listinu jsou zařazováni jen proto, aby politické straně přinesli větší zisk. Jádra většinou mívají větší životnost než politické strany. Během volebního období nevyvíjejí politické strany žádnou velkou činnost a voliči především hodnotí strany podle jejich osobností, které může tvořit převážně zmiňované křoví.

V těchto obcích vznikají uzavřené a neformální velké koalice, jejíž aktéři spolu spíše nesoupeří, kvůli obavám z vyřazení. Předvolební koalice se objevují minimálně (Jüptner, 2004, str. 87-91).

3.8.3 Obce větší střední velikosti

Silnější politické strany, jako například Komunistická strana Čech a Moravy, mají v obcích větší střední velikosti mnoho registrovaných členů. Pravidelně pořádají stranické schůze a strany jsou navíc dobře organizované. Slabší, spíše lokální politické strany, mají svých členů pouze několik a jsou to zejména nezávislí kandidáti. V zastupitelstvu je tak převážný podíl kandidátů z politických stran s politickou příslušností než kandidátů nezávislých. Soupeřivost vzrůstá v období předvolebním a povolebním, kdy aktéři vyvíjejí snahu o získání exekutivy, naopak v mezivolebním období se soutěživost vytrácí, proto v obcích větší střední velikosti hovoříme o tzv. polosoutěživém systému.

Formování předvolebních koalic je minimální. Po volbách se utváří exekutivní koalice, na jejich základě jsou zvoleni příslušné orgány obce. Exekutivní koalice jsou tvořeny více stranami, spíše těmi velkými, u nichž není zásadní stejný ideologický směr, a proto se zde často setkáváme s pravicově-levicovými koalicemi (Jüptner, 2004, str. 92-95).

3.8.4 Největší obce

V největších obcích je potlačen výskyt nezávislých kandidátů a jejich sdružení, moc zde mají politické strany. V zastupitelstvech je počet registrovaných kandidátů výrazně větší než počet zastupitelů, kteří nemají politickou příslušnost. Stranické schůze se konají pravidelně a jsou velmi disciplinované. V celém období je vysoká soupeřivost vlády s opozicí, proto mluvíme o tzv. soutěživém systému.

Předvolební koalice se v největších obcích formují z důvodu získání potřebné 5 % hranice ke vstupu do zastupitelstva. Po volbách vznikají velké koalice, kde pořadí není zásadní ideologie, protože pro aktéry politického procesu je důležitější soustředění se na výkon moci než prosazování svého politického programu (Jüptner, 2004, str. 95-98).

4 Vlastní práce

4.1 Geografická charakteristika obce Tuchlovice

Obec Tuchlovice se nachází ve Středočeském kraji, v okrese Kladno. Tuchlovice jsou vzdáleny od okresního a zároveň statutárního města Kladno 10 km. Katastrální výměra Tuchlovic je 1 276 ha a nachází se v nadmořské výšce 398 - 437 metrů nad mořem. Tuchlovice mají dvě obecní části, jsou to Tuchlovice a Srby.

4.2 Demografická charakteristika obce Tuchlovice

Na začátku roku 2014 byl počet obyvatel v obci Tuchlovice 2 413, přičemž celkový počet mužů je 1 189 a 1 224 žen. Přirozený přírůstek obyvatelstva měl v roce 2013 hodnotu 3, nově se narodilo 28 lidí, 25 jich zemřelo. Saldo migrace bylo nulové, číslo 64 je hodnota přistěhovalých i odstěhovalých.

V historickém vývoji obyvatelstva je zajímavostí, že i když se na okraji obce nachází Důl Nosek, který svoji aktivitou od padesátých let minulého století, až do jeho uzavření v roce 1997 výrazně ovlivňoval populaci okolních vesnic, počet obyvatel v Tuchlovicích se nijak extrémně neměnil. Hlavním důvodem bylo to, že výstavba nových domů a sídlišť, které sloužili hlavně pro zaměstnance dolu, se konala v okolních vesnicích, v Tuchlovicích nikoliv.

Z tabulky pod textem můžeme vidět, že od roku 1930 postupně docházelo vždy k úbytku obyvatel, což se změnilo až od roku 1990, kdy začalo obyvatelstvo zase postupně přibývat, ovšem pořád nedosáhlo stejného počtu jako ve třicátých a čtyřicátých letech.

Tabulka č. 3: Historický vývoj počtu obyvatel v obci Tuchlovice

Rok	1930	1950	1960	1970	1980	1990	2000	2010	2014
Počet obyvatel	2919	2713	2792	2574	2117	1961	2130	2306	2413

Zdroj: Vlastní zpracování podle dat z Českého statistického úřadu

Obydlených domů se v Tuchlovicích nachází 715, což je o 77 domů více, než tomu bylo v roce 2001. Obydlených bytů je celkem 815, ovšem z toho 632 jich je ve vlastním domě, 21 v osobním vlastnictví, 45 nájemních a 2 jsou družstevní. Oproti roku 2001 je to dokonce o 107 bytů více. V posledních letech hojně přibývá výstavba nových rodinných

domů, a to zejména díky rozparcelování okolních polí a blízké dostupnosti k hlavnímu městu. Staré domy se navíc musejí podpírat z důvodu poddolování.

V obci žije celkem 411 dětí ve věku 0-14 let a 613 lidí ve věku 60 let a více. Zbýlých 1 389 obyvatel tvoří muži a ženy ve věku 15-59 let.

Každoročně dochází k poklesu počtu dětí, s čímž souvisí také ukazatel počtu rozvedených a svobodných lidí, který se naopak rok od roku zvyšuje.

Vzdělanost v obci se výrazně zvyšuje, neboť vysokoškolské vzdělání mělo v roce 2011 celkem 184 obyvatel, tedy skoro dvakrát tolik lidí než v roce 2001. Pouze základního vzdělání naopak ubývá, což je také pozitivní ukazatel. Základní vzdělání má 380 obyvatel, 704 lidí má ukončenou střední školu bez maturity, dalších 578 obyvatel má maturitní vzdělání.

Převážná část obyvatel obce je české národnosti, uvedlo to celkem 1 735 lidí. Nicméně 616 obyvatel neuvadlo žádnou národnostní možnost a vzhledem k celkovému počtu obyvatel obce, je toto číslo dost vysoké. Cizinců je v obci velmi malé množství. Jedná se především o slovenské a ukrajinské občanství.

V obci je celkem 282 věřících, z nichž se 130 lidí nehlásí k žádné církvi. Zbýlých 152 občanů se přihlásilo k jednotlivým druhům církve, nejvíce k římskokatolické. K té se hlásí 109 občanů.

4.3 Socioekonomická charakteristika obce Tuchlovice

V obci žije 1 114 ekonomicky aktivních obyvatel. Z nich zaměstnaných je 1 019, zbylých 95 obyvatel je nezaměstnaných. Míra nezaměstnanosti je tedy 8,52 % a oproti roku 2001 se o pětinu procenta zvýšila. Nachází se zde 31 zaměstnavatelů, 787 zaměstnanců a 133 lidí pracuje na vlastní účet. Celkem do zaměstnání vyjíždí 480 obyvatel, 45 v rámci obce, 244 do jiné obce v rámci okresu, dalších 50 do jiného okresu v rámci kraje, 137 do jiného kraje a 4 lidé dokonce do zahraničí. Největším zaměstnavatelem v obci je dceřiná společnost německé firmy s názvem Müller-Technik CZ s.r.o., která vyrábí technické díly pro automobilový průmysl a zaměstnává přes 60 pracovníků.

V Tuchlovicích se nachází mateřská a základní škola. Obě tyto zařízení jsou umístěny ve stejném areálu, v klidné a nefrekventované části obce. Mateřská škola má celkem čtyři třídy rozdělené podle věku a samostatnou školní jídelnu. Základní škola má tříd standardně devět, vlastní školní jídelnu a pro žáky prvního stupně je zřízena školní družina. V současné

době navštěvuje základní školu 218 dětí a díky dobrému jménu školy a lepší dopravní dostupnosti se tato hodnota se za posledních deset let spíše navyšuje i přesto, že v obci dochází k poklesu počtu dětí.

Hromadná doprava v obci je zajišťována autobusy, protože Tuchlovice nemají vlakovou stanici. Nejbližší vlaková stanice je ve vedlejších Kamenných Žehrovicích a v městě Stochov. Velice dobrá autobusová dostupnost je do Kladna, Prahy, Rakovníka, Nového Strašecí, Lán, Kačice i na Stochov, jelikož se obec nachází po obou stranách frekventované silnice z Prahy do Karlových Varů. Autobusovou dopravu zajišťují hlavně společnost ČSAD Kladno a.s. a rakovnická firma Anexia s.r.o.

V obci se nachází pošta a lékárna, které jsou otevřeny všechny pracovní dny, knihovna dostupná od pondělí do čtvrtka, dále pak čerpací stanice a dům služeb, ve kterém se nachází kadeřnictví, masáže, manikúra a pedikúra. Orgánem veřejné moci je v obci Městská policie Nové Strašecí, s kterou Tuchlovice spolupracují, požární ochranu pak zajišťuje Sbor dobrovolných hasičů Lhota u Kladna. Nainstalováno je v obci také několik kamer, pro lepší udržování pořádku a pokutování výtržníků. V Tuchlovicích nalezneme také zdravotní středisko, kde sídlí prakticky lékař pro dospělé, praktický lékař pro děti a dorost a zubní ordinace. Na náměstí se nachází dům s pečovatelskou službou Senior Home s.r.o., který se zaměřuje především na Alzheimerovu a Parkinsonovu chorobu.

Potravinovou složku zde zajišťují obchody Coop jednota, maloobchodní řetězec Žabka, řeznictví, cukrárna, kavárna a dvě soukromé večerky. Je zde také vinárna a několik restauračních zařízení a hospod. Od roku 2008 funguje v obci zmrzlinárna, která si díky své vlastní zmrzlině získala své jméno v okrese a přes léto se sem sjíždí několik desítek až stovek turistů, cyklistů i ostatních návštěvníků.

Z kulturního hlediska se v obci nachází původně gotický kostel sv. Havla, kaple sv. Floriána, letní kino, veřejný park pro využití volného času, dětská hřiště, státem chráněná socha sv. Jana Nepomuckého a pomník obětí světových válek. Každoročně je zde pořádán středočeský folklórní festival s názvem Tuchlovická pouť, jedná se o ojedinělou kulturní akci v regionu, kam se sjíždí hosté z celé republiky, ale také ze zahraničí. Obecní volnočasové organizace jsou Kynologický klub, Dětský kmen Ligy Lesní Moudrosti Jestřábi, občanské sdružení Tuchlováček a Vodníček – vzdělávání v přírodě.

V roce 2012 vznikla v obci Tělovýchovná jednota Tuchlovice, která se stará o provoz, údržbu a pronájem sportovního areálu, nacházejícího se v blízkosti základní školy.

V areálu se nachází krytý bazén, sauna, tělocvična, venkovní fotbalové hřiště s umělým povrchem a osvětlením, moderní lehkoatletická dráha a dva volejbalové kurty. Nad náměstím nalezneme ještě dva tenisové kurty a fotbalové hřiště. Další fotbalové hřiště se nachází v obecní části Srby, v jehož areálu také najdeme kuličkové hřiště, kde se v roce 2013 konalo Mistrovství České Republiky ve cvrknání kuliček. Obec je obklopena také hojně navštěvovanou a využívanou ciklostezkou. Mezi sportovní kluby a oddíly v obci patří AFK Tuchlovice, Volejbalový klub Tuchlovice, KS Kuličky a Tenisový klub Tuchlovice.

4.4 Političtí aktéři v obci Tuchlovice

Tuchlovice jsou obcí menší střední velikosti podle Jüptnera, kde disponují hlavně politické strany. V Tuchlovicích jsou to hlavně Občanská demokratická strana a Komunistická strana Čech a Moravy, které se od roku 1994 pravidelně zúčastňují voleb do zastupitelstva obce. ODS kandidovala v roce 1994 v koalici s KDU-ČSL, ovšem od roku 1998 již vstupují do voleb samostatně. Pouze v roce 1994 také kandidoval jediný nezávislý kandidát do zastupitelstva obce, ale byl znevýhodněný tím, že na kandidátní listině byl pouze on sám a mandát se mu tak získat nepodařilo. Ve volbách v roce 2010 kandidovala také Česká strana sociálně demokratická, která v obci vznikla v roce 1998, ale podařilo se jí získat pouze tři mandáty z celkových patnácti, které je možné v Tuchlovicích získat, což později znamenalo rozpad a v dalších volbách už ani žádný z jejích členů nekandidoval.

Sestavování kandidátních listin politických stran probíhá v obci u všech stran podobně. Na předvolebních schůzích se každý vyjádří, zda má zájem kandidovat či nikoliv. Vedení strany určuje pořadí jmen na kandidátce podle možné schopnosti výkonu zastupitele obce, politického zájmu a oblíbenosti kandidáta. Politická příslušnost kandidáta nijak neovlivňuje vedení strany k volbě pořadí na kandidátní listině. Na první místo umísťují kandidáta, který je potenciálním kandidátem na starostu obce. Přednost dostávají současní zastupitelé, protože se předpokládá, že stejně jako v minulých volbách přinesou straně velký počet hlasů, ovšem pokud opět vyjádří souhlasem svoji kandidaturu. Na předních místech kandidátní listiny jsou také obsazováni zaměstnanci veřejných organizací v obci, jako například učitel, vedoucí prodejny a provozovatel sportovního zařízení v Tuchlovicích, kteří výrazně zaujmou voliče. V případě, že by se kandidátní listina nenaplnila celá, strany postupují tak, že oslovují své známé či bývalé kandidáty s tím, že jejich jména budou umístěna na konci kandidátní listiny. Občanská demokratická strana každé volební období obsazovala na

prvním místě současného starostu obce, ten však nikdy nedostal nejvyšší počet hlasů. Na druhém místě byla obsazována současná místostarostka obce.

4.4.1 Volby do zastupitelstva Tuchlovic v roce 2002

Ve volbách do zastupitelstva obce, které se konaly 1. a 2. listopadu v roce 2002 kandidovaly pouze dvě strany, Občanská demokratická strana a Komunistická strana Čech a Moravy. Obě strany měly na svých kandidátních listinách patnáct lidí, tolik se totiž volí v Tuchlovicích zastupitelů. Volební účast dosáhla 59,75 %, jelikož k volbám přišlo 1 042 voličů z celkových 1 744 možných a účast je to nadprůměrná, neboť to je o 14 % více než byl celorepublikový průměr, ovšem oproti předchozím dvěma obdobím je tato hodnota nejnižší. V roce 1998 byla volební účast 63,69 % a v roce 1994 přišlo k volbám do zastupitelstva obce dokonce 78,67 % voličů.

Občanská demokratická strana měla na své kandidátní listině pouze pět svých členů, zbylých deset bylo bez politické příslušnosti. Oproti předchozím volbám v roce 1998 strana obměnila pouze pět kandidátů. Ze současných deseti zastupitelů této strany jich do těchto voleb opět kandidovalo pouze sedm. Nejmladším kandidátem byl Tomáš Hajfler, kterému bylo 26 let, nejstarším pak byl Ing. Karel Burda s věkem o čtyřicet let vyšším, tedy 66 let.

U Komunistické strany Čech a Moravy se objevilo devět osob bez politické příslušnosti a šest členů. Strana z důvodu neúspěchu v posledních volbách změnila osm kandidátů. Nicméně všichni současní zastupitelé kandidovali i v těchto volbách. Nejmladší kandidát Jiří Táborský, kterému bylo 44 let, nejstarší pak Ing. Vladimír Čuřík s věkem 67 let.

Stejně jako před čtyřmi lety vyhrála Občanská demokratická strana, která získala dvě třetiny všech hlasů a tím pádem i získala deset mandátů z celkových patnácti. Šest ze sedmi současných zastupitelů z této strany opět uspělo a ve své funkci zastupitele obce tak mohli nadále pokračovat. Nejvíce hlasů dostal pan František Král, stejně jako tomu bylo v předchozích volbách a který s počtem 714 hlasů přeskočil z pořadového čísla osm na první místo. Ostatní kandidáti se do zastupitelstva dostali podle svých pořadových čísel, nikomu se už nepodařilo nějakého kandidáta přeskočit. Komunistická strana Čech a Moravy obdržela zbylých pět mandátů. Ovšem pouze tři současní zastupitelé byli opět zvoleni a mohli tak dále pokračovat ve funkci. Kandidátka Alena Štáfková, která měla ve volbách v roce 1998 na kandidátní listině poslední patnáctou pozici, v letošních volbách dostala

důvěru a protože to byla hlavní adeptka na funkci starostky obce, tak její pořadové číslo bylo jedna. Do zastupitelstva se sice dostala, ale až jako pátá. Přeskočili jí současní zastupitelé Čuřík z osmého místa na první, Dryják z pátého místa na čtvrté a Černochovcové dokonce ze čtrnáctého místa na třetí. Kandidát Douša s pořadovým číslem 2 získal 370 hlasů a se stejným pořadím také získal mandát.

Nově zvolené zastupitelstvo rozhodlo, že starostou bude Ing. Karel Burda z Občanské demokratické strany a místostarostkou paní Marie Pospíšilová jako tomu bylo v předchozím období. Celkem 11 zastupitelů bylo bez politické příslušnosti, pouze pan Burda s paní Zýkovou byli členy Občanské demokratické strany a pan Čuřík s paní Štáfkovou členy Komunistické strany Čech a Moravy.

Tabulka č. 4: Výsledek voleb do zastupitelstva obce Tuchlovice v roce 2002

Kandidátní listina	Počet kandidátů	Počet hlasů	Procento zisku	Počet mandátů
Občanská demokratická strana	15	9 191	66,67	10
Komunistická strana Čech a Moravy	15	4 595	33,33	5

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Českého statistického úřadu

4.4.2 Volby do zastupitelstva Tuchlovic v roce 2006

Stejně jako tomu bylo před čtyřmi lety, ve volbách do zastupitelstva obce konaných 20. a 21. října 2006 kandidovaly pouze dvě strany – Občanská demokratická strana a Komunistická strana Čech a Moravy. V Tuchlovicích se opět volilo 15 zastupitelů a obě kandidátní listiny tento počet jmen obsahovaly. Volební účast se v obci opět snížila, dosáhla pouze 52,11 %. Ovšem stále je to nadprůměrné vzhledem k celorepublikovému průměru, který byl 46,38 %. K volbám přišlo 927 voličů z celkových 1 779 možných.

Na své kandidátní listině měla Občanská demokratická strana 8 svých členů, zbylých 7 členů kandidovalo bez politické příslušnosti. V předchozích volbách Mgr. Lukášová kandidovala ještě jako osoba bez politické příslušnosti, v letošních volbách už jako členka Občanské demokratické strany. Strana obměnila pouze dva své kandidáty oproti předchozím volbám konaných v roce 2002 a ze současných zastupitelů to byl pouze pan Hajfler, který

v těchto volbách svoji kandidaturu odmítl. Nejmladším kandidátem byla Vendula Ježilová 37 let, nejstarším současný starosta obce Ing. Karel Burda 70 let.

Komunistická strana Čech a Moravy také zvýšila počet stranických členů na své kandidátní listině, celkem jich bylo deset. Strana obměnila sedm osob na své kandidátní listině oproti předchozím volbám a všichni noví kandidáti byli členové strany. Komunistické straně Čech a Moravy se v předchozích volbách nepodařilo uspět tak, jak by si představovala, a proto se rozhodla najít nové tváře v obci, které by pro stranu získali větší úspěch. Nejmladší kandidátem byl Luboš Hanzlík 40 let, nejstarší Ing. Vladimír Čuřík 70 let.

Spokojenost občanů se současnou exekutivou v obci se projevila do výsledků, a tak volby již potřetí za sebou vyhrála Občanská demokratická strana. Dalo by se říci, že počtvrté, ale ve volbách v roce 1992 tvořila koalici s Křesťanskou demokratickou unií – Českou stranou lidovou, takže úspěch nelze připsat pouze jedné straně. Se ziskem 68,01 % hlasů získala strana deset mandátů a osm současných zastupitelů mohlo nadále pokračovat ve funkci zastupitele obce. František Král opět obdržel nejvíce hlasů a přeskočil tentokrát až z desátého místa na místo první. Z Komunistické strany Čech a Moravy dále pokračovali ve funkci čtyři z pěti zastupitelů, pouze paní Štáfkovou vystřídal pan Hanzlík. Do zastupitelstva se nedostala ani jedna z osob psaných na prvním a druhém místě na kandidátní listině. Největší skok zaznamenal pak Černoš z jedenáctého místa na první.

Ve funkci starosty obce bude nadále pokračovat Ing. Karel Burda, ve funkci místostarostky paní Marie Pospíšilová, tak rozhodlo nové zastupitelstvo, ve kterém se celkově obměnili pouze tři lidé. Pouze šest členů zastupitelstva má politickou příslušnost, z Občanské demokratické strany jsou to Burda, Beránek, Lukášová, Zýková a Ježilová, z Komunistické strany Čech a Moravy pan Čuřík.

Tabulka č. 5: Výsledek voleb do zastupitelstva obce Tuchlovice v roce 2006

Kandidátní listina	Počet kandidátů	Počet hlasů	Procento zisku	Počet mandátů
Občanská demokratická strana	15	8 630	68,01	10
Komunistická strana Čech a Moravy	15	4 059	31,99	5

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Českého statistického úřadu

4.4.3 Volby do zastupitelstva Tuchlovic v roce 2010

Volby do zastupitelstva Tuchlovic konané ve dnech 15. a 16. října 2010 přinesly změnu, když po šestnácti letech opět kandidovali tři strany. Byly to Občanská demokratická strana, Komunistická strana Čech a Moravy a nově také Česká strana sociálně demokratická. Tak jako tomu bylo v předchozích volbách, i letos se volilo patnáct zastupitelů. Jedinou stranou, která měla pouze jedenáct osob na své kandidátní listině, byla Komunistická strana Čech a Moravy a byla tak znevýhodněna vůči ostatním dvěma stranám, které měly na svých kandidátních listinách jmen patnáct. K volbám přišlo 1 082 osob z celkových 1 877 voličů, a tak se volební účast o něco zvýšila a dosáhla 57,65 % a v porovnání s celorepublikovým průměrem je to stále nadprůměrné.

Za Občanskou demokratickou stranu kandidovali čtyři členové a jedenáct osob bez politické příslušnosti. Strana výrazně obměnila kandidáty, změnilo se jich devět. Důvodem některých kandidátů bylo stáří, věkový průměr klesl z 51 let na 46, u těch dalších pak neochota znovu kandidovat po neúspěchu v minulých volbách. Zůstali současný starosta Ing. Karel Burda, místostarostka Marie Pospíšilová, pan František Král, který měl v předchozích volbách nejvíce hlasů, Bc. Stanislav Beránek a Ing. Stanislav Šulc. Nejmladší kandidátkou byla čtyřiaadvacetiletá Marie Nedvědová, nejstarším dlouhodobý starosta Ing. Karel Burda, kterému bylo 74 let.

Komunistická strana Čech a Moravy nenaplnila kandidátní listinu maximálním počtem jmen, jelikož někteří stálí kandidáti už dále nechtěli kandidovat z věkových důvodů, jedna osoba kandidující dříve se navíc odstěhovala. Strana navíc očekávala vítězství Občanské demokratické strany, jako tomu bylo doposud, a tak ani nevyvíjela snahu kandidátní listinu doplnit. Jediným novým kandidátem oproti předchozím volbám byla paní Jaroslava Šťastná. Za Komunistickou stranu Čech a Moravy kandidovalo sedm členů a čtyři osoby bez politické příslušnosti. Nejmladší kandidátem byl Antonín Dryják 54 let, nejstarší Miluše Enderštová 72 let.

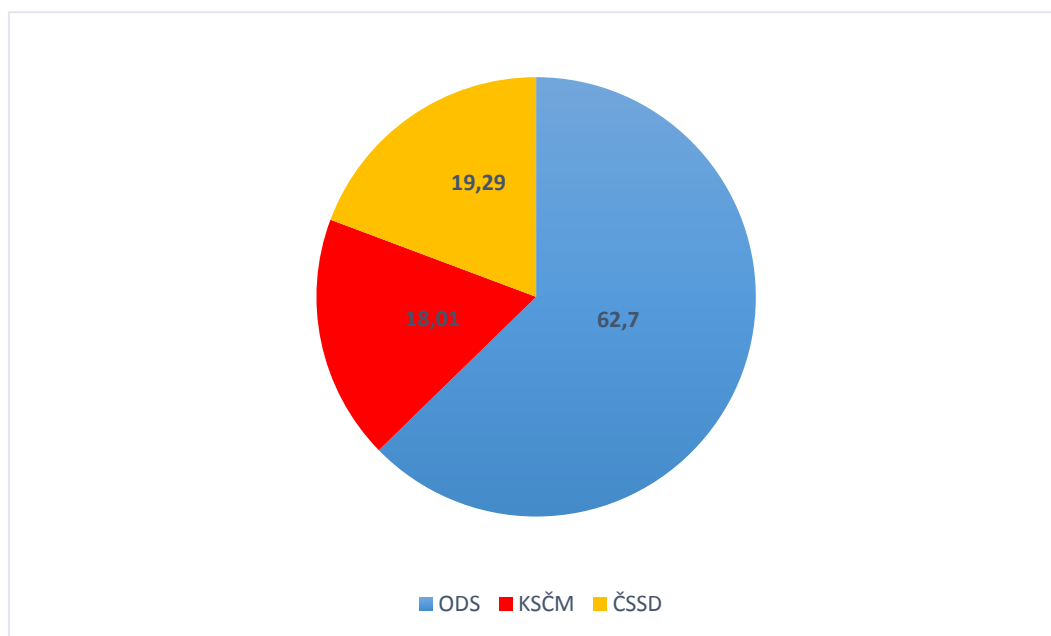
Česká strana sociálně demokratická, která v Tuchlovicích vznikla v roce 2008, aby se pokusila o změnu v obci, obsadila svoji kandidátní listinu deseti členy a pěti osobami bez politické příslušnosti. Nejmladší kandidát byl sedmadvacetiletý Ondřej Máslo, nejstarším třiašedesátiletý Oldřich Mazanec.

I v těchto volbách vyhrála Občanská demokratická strana, která dostala 62,70 % hlasů a získala tak opět deset mandátů. Ze současných deseti zastupitelů se rozhodlo v těchto

nastávajících volbách kandidovat pouze šest z nich a všichni uspěli a získali tak mandát znovu. Nejvíce hlasů však získali Mgr. Miroslav Laštovka a nejmladší kandidátka Marie Nedvěďová a to celkem 666. Na druhém místě skončila Česká strana sociálně demokratická s celkovým počtem 2 766 hlasů, tedy s necelými 20 % všech hlasů a získala tak tři mandáty. Mandáty získali Tomáš Winter s pořadovým číslem dva, Ing. Jaroslav Kašpar s číslem pět a Jiří Kloubek s číslem dvanáct, kterému se s počtem 256 hlasů povedlo přeskočit na druhou pozici. Komunistická strana Čech a Moravy se ziskem 18 % hlasů získala pouze dva mandáty. Získal je Petr Černochoch, který už funkci zastupitele vykonává a Stanislav Fojt, který v minulých volbách neuspěl.

Funkci starosty obce bude již popáté zastávat Ing. Karel Burda a místostarostku mu bude i nadále dělat paní Marie Pospíšilová, která s tím má šestnáctiletou praxi, rozhodlo nově zvolené zastupitelstvo, v němž sedm členů zůstalo. Politická příslušnost náleží pouze šesti zastupitelům. Za Občanskou demokratickou stranu to jsou Ing. Karel Burda, Bc. Stanislav Beránek a paní Vendula Ježilová, z Komunistické strany Čech a Moravy Ing. Stanislav Fojt a z České strany sociálně demokratické Ing. Kašpar a pan Winter.

Graf č. 1: Výsledek voleb v roce 2010 v obci Tuchlovice

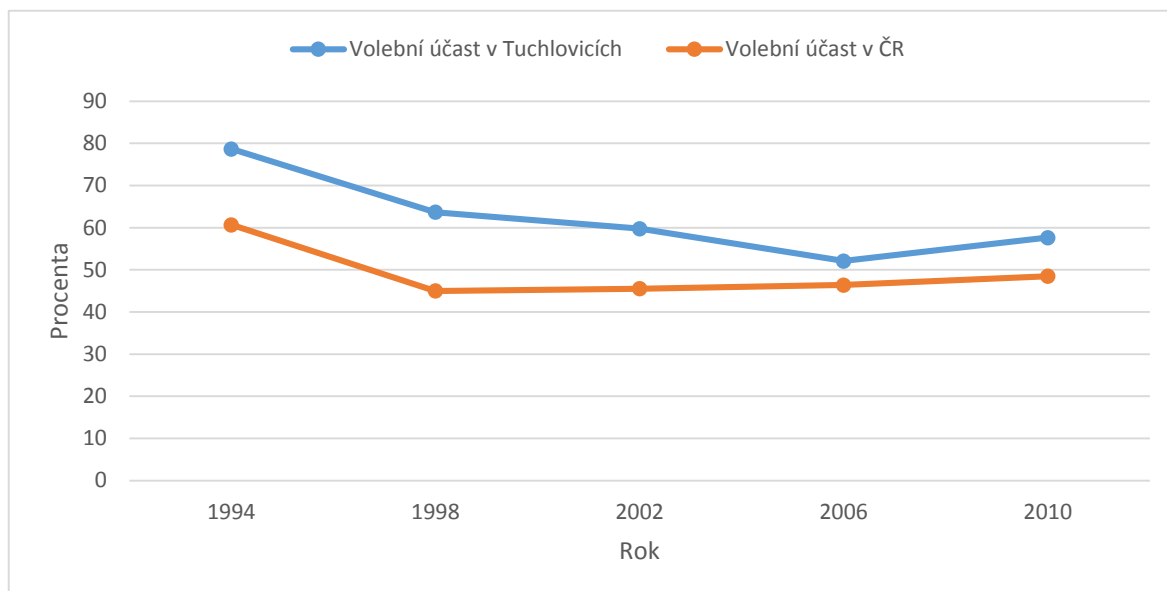

Zdroj: Vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu

4.4.4 Vývoj volební účasti v obci

V následujícím grafu můžeme vidět, jak se v Tuchlovicích postupně snižovala volební účast, když v roce 2006 se dostala skoro až na úroveň celorepublikového průměru.

Graf č. 2: Vývoj a porovnání volební účasti v Tuchlovicích v letech 1994-2010

Zdroj: Vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu

V každých zastupitelských volbách v obci Tuchlovice za posledních 16 let se jednalo o nadprůměrnou volební účast vzhledem k celorepublikovému průměru, která má klesavou tendenci až do roku 2010, kdy však do voleb vstupuje nová strana, která ovlivnila rozhodnutí některých občanů se těchto voleb zúčastnit. Občanská demokratická strana si po celou dobu udržuje přízeň přes 60 % voličů, což jí přináší zisk nadpolovičního počtu mandátů k rozhodování v obci. Politická příslušnost kandidáta neměla na jeho úspěch vliv, rozhodovalo spíše, pod jakou politickou stranou osoba kandiduje.

4.5 Analýza vztahů politických aktérů v obci

Tato část praktické části je založena na polostrukturovaných rozhovorech s politickými aktéry Tuchlovic.

Vzhledem k tomu, že v Tuchlovicích kandidují pouze dvě strany, nevytváří se zde předvolební koalice, jelikož jedna strana se dostává do exekutivy, druhá strana do opozice. V Tuchlovicích se volí 15 zastupitelů a 5 členů obecní rady a i přesto, že Občanská demokratická strana pokaždé zvítězila ve volbách a má tak v zastupitelstvu větší počet svých

kandidátů než Komunistická strana Čech a Moravy, obecní rada není jednobarevná a nachází se v ní i členové opoziční strany.

Vztahy mezi těmito stranami jsou naprosto přátelské a z dotázaných aktérů mi všichni potvrdili, že nikdy za celé období se nestal žádný závažný mezistranický problém, který by vyvolal tak velký konflikt, že by například hlasovala jedna strana pro nějaké řešení a druhá strana byla vysloveně proti ní. Vždy se nalezne řešení, které podpoří i opoziční strana. Komunistická strana Čech a Moravy, která byla v opozici, vždy vyjadřovala Občanské demokratické straně podporu, na druhou stranu i její zastupitelé neplnili pouze kontrolní funkci, ale předkládali také úspěšné návrhy na změny v obci i přesto, že se nacházeli v menšině. V části obce Srby pravidelně Komunistická strana Čech a Moravy komunální volby vyhrává. Jediné soupeření se děje před volbami, kdy se strany snaží získat co nejvíce hlasů pro sebe. Tento přátelský stav držel v zastupitelstvu až do voleb v roce 2010, kdy díky iniciativě jednoho přistěhovalce, ne rodáka, jak jsem se od respondentů dozvěděl, vzniká Česká strana sociálně demokratická, které se nelíbí, co se v obci děje a chce změnu. Po volbách se ovšem pouze tři lidé z kandidátní listiny této strany dostávají do zastupitelstva Tuchlovic a při většině hlasování se zdržují svého hlasu nebo vyjadřují svůj nesouhlas. Jejich návrhy samozřejmě nenalézají dostatečný počet hlasů a ke konci volebního období se už ani tyto kandidáti nezúčastňují veřejného zastupitelstva.

Dlouholetý starosta obce, Ing. Karel Burda, sklízel spoustu úspěchů a podpory, zejména díky jeho zkušenostem a věcem, které pro Tuchlovice za celé své funkční období udělal. V jednom volebním období, v letech 1996-2000, byl zvolen senátorem za obvod Litoměřice a předtím působil jako první náměstek ministra zemědělství a místopředseda prezidia Pozemkového fondu. V této době pobýval po většinu týdne v Praze, v Tuchlovicích pobýval pouze o víkendy, jak jsem se dozvěděl, a na úřadě ho zastupovala paní místostarostka Pospíšilová. Navíc nepochází z Tuchlovic, pouze se sem přišel a s veřejností tak i více komunikuje paní Pospíšilová, což je rodačka. Pan Burda byl osobnost a jádro Občanské demokratické strany v Tuchlovicích, který si většinu věcí od začátku až do konce řešil sám. S většinou návrhů přišel on sám, ale i pokud přišel někdo jiný s návrh či změnou, které se schválily na zasedání zastupitelstva, on se ujal toho, aby to dotáhl do úspěšného konce a vše zařídil, aniž by úkoloval ostatní zastupitele. Díky svým zkušenostem a znalostem ze sféry, kde pracoval předtím, věděl jak a z čeho daný návrh zrealizovat a zafinancovat. Oproti ostatním vesnicím měli Tuchlovice časový náskok v mnoha věcech,

jelikož k němu se dostali potřebné informace dříve, než k ostatním starostům, například ze zasedání senátu, kde působil nebo z ministerstva. Jako příklad jsem se dozvěděl vybudování kanalizace a plynofikace na konci minulého tisíciletí, což byl ohromný náskok proti ostatním vesnicím. Sám starosta se dozvěděl, že daná věc se bude v průběhu desítek let v obcích realizovat, a tak ihned dokázal využít bezúročných půjček, za něž vybudoval zmíněnou kanalizaci, kterou pak prodal vodárnám, splatil nazpět půjčku a obec tak byla bez dluhu s nově vytvořenou kanalizací. Navíc, díky tomu jak dokázal přemýšlet dopředu, ušetřil obecnímu rozpočtu dost peněz. Při těchto stavebních akcích vybudoval za Tuchlovicemi dočasnou skládku a při pozdější rekonstrukci fotbalového hřiště opět zeminu použil a skládku zrušil.

Zastupitelstvo se snaží, co nejvíce podporovat místní občanská sdružení a spolky, které obec reprezentují a vytváří činnosti pro obyvatele obce. Jako typický příklad, který jsem se dozvěděl, je odkoupení domu v Srbech od státu pro činnost dětského spolku Liga lesní moudrosti Jestřábi. Tento dům obývala jeho majitelka, po jejíž smrti neměla budova žádného dědice, a tak majetek propadl státu. Obec však tento dům od státu odkoupila s podmínkou, že po dobu 25 let musí tato budova sloužit pouze pro účely spolku.

Obec procházela velikými změnami. Kromě zmíněného vybudování kanalizace a plynofikace proběhla také rozsáhlá rekonstrukce školy a fotbalového hřiště. Obci se podařilo sehnat dostatek financí a díky tomu je teď škola velice oblíbená v okolí, a proto také nedochází ke snižování počtu žáků, jako tomu je v ostatních obcích. Vedle školy se nachází plavecký bazén, který byl po pádu totalitního režimu v rozpracovaném stavu, a zastupitelstvu se po několika letech povedlo stavbu dokončit a bazén je nyní pronajímán, jelikož by bylo pro obec dost těžké financovat jeho provoz. Tuchlovická škola však má vyčleněné hodiny plavání pro své žáky, které nefinancuje. Za bazénem byl také zrekonstruován nový sportovní areál. Zastupitelé také schválili rekonstrukci celého areálu fotbalového hřiště, což měla Občanská demokratická strana ve svém programu. S rekonstrukcí však souhlasila i Komunistická strana Čech a Moravy, která navíc v dalším období navrhla, aby bylo zrekonstruováno i fotbalové hřiště v Srbech. Občanská demokratická strana nebyla proti a zastupitelstvu se podařilo dohledat všechny vlastníky, kterým patřily části pozemků, na nichž se fotbalové hřiště nacházelo, tyto pozemky odkoupit a provést rekonstrukci.

V části obce Dřevěnkov se nachází domy, které sloužili jako bydlení pro zaměstnance šachty, ale i po uzavření dolu Nosek stále patřily obci. Obyvatelé obce, kteří v domech bydlí,

samozřejmě chtěli tyto domy do svého vlastnictví a s jejich žádostí obec vyšla vstříc a to i přesto, že domy byly prodány pod cenou a určitě by se našel zájemce, který by byl ochoten zaplatit větší sumu. Obec se však zachovala důstojně a domy prodala obyvatelům, kteří tu bydlí celý život. V areálu bývalého dolu Nosek byla také postavena fotovoltaická elektrárna, která vyvolala veřejný rozruch. Lidem se nelíbilo vykáčení zeleně v okolí, ale obec se obhájila, protože postupovala tak, jak lidem slíbila. Navíc pozemky, kde elektrárna stojí, obec pouze pronajímá a má z toho nemalý roční zisk. Namísto bývalé vlečky vedoucí k dolu Nosek obec v loňském roce vytvořila novou cyklostezku, díky dotacím z Evropské Unie.

5 Závěr

Obec Tuchlovice patří se svými 2 413 obyvateli do kategorie obce menší střední velikosti podle Petra Jüptnera. Tyto obce jsou typické spíše politickými stranami doplněnými nezávislými kandidáty, které během volebního období nevyvíjí pravidelnou činnost a voliči je volí spíše kvůli osobnostem, kteří jsou na jejich kandidátní listině. V Tuchlovicích se tato charakteristika potvrdila. Voleb se zde pravidelně účastní Občanská demokratická strana, která pokaždé zvítězila a Komunistická strana Čech a Moravy. V roce 1994 kandidoval jediný neúspěšný nezávislý kandidát a volby tehdy vyhrála Občanská demokratická strana v koalici s Křesťanskou demokratickou unií – Českou stranou lidovou. V roce 2010 kandidovala také Česká strana sociálně demokratická. Potvrdila se i mezivolební činnost, jelikož stranické schůze se v obci konají pouze výjimečně.

Do zastupitelstva Tuchlovic se až do roku 2010 dostaly vždy pouze dvě strany, Občanská demokratická strana, mající legislativní většinu a Komunistická strana Čech a Moravy. Konfliktní linie se nepodařilo nalézt, jelikož Občanská demokratická strana nemá s Komunistickou stranou Čech a Moravy v Tuchlovicích osobní ani politické problémy a hlasování jsou tak většinou jednostranná. I díky tomuto přátelskému stavu není obecní rada jednobarevná a vždy ji tvoří jeden člen z Komunistické strany Čech a Moravy. Z formálního hlediska při pohledu na tento konsenzuální stav v obci hovoříme o velké koalici. V roce 2010 se do zastupitelstva dostává navíc Česká strana sociálně demokratická, která navrhuje radikální změny v obci, vzniká tak konfliktní linie a hovoříme zde spíše o široké koalici, kdy právě tato strana zůstává v opozici vůči Občanské demokratické straně a Komunistické straně Čech a Moravy.

Starosta obce je hlavním jádrem Občanské demokratické strany, který má spoustu znalostí a zkušeností ze svého působení na Ministerstvu zemědělství a ze senátu a i proto působil ve své funkci celých 20 let. Za tuto dobu dokázala obec díky němu vybudovat kanalizaci daleko dříve než ostatní vesnice, navíc bezdlužně. V obci proběhla také kompletní rekonstrukce školy, která se podílí na zisku pozitivních referencí, díky nimž neklesá počet studentů navštěvujících tuto školu. Obec se snaží podporovat místní občanská sdružení a spolky, například zrekonstruovala fotbalová hřiště v Tuchlovicích i v Srbech, dokončila stavbu bazénu a od státu odkoupila klubovnu v Srbech pro účely dětského spolku.

6 Seznam použitých zdrojů

6.1 Literatura

Balík, Stanislav. Typologie exekutivních koalic v českém prostředí. In Cabada, Ladislav. Koalice a koaliční vztahy. Česká Republika v evropském kontextu. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, str. 53-67 ISBN 80-7380-004-7.

Balík, Stanislav. Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností. Koalice, voličské vzorce a politické strany na místní úrovni v letech 1994-2006. Brno: CDK, 2008, 388 s. ISBN 978-80-7325-144-4.

Balík, Stanislav. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada Publishing, 2009, 250 s. ISBN 978-80-247-2908-4.

Bubeníček, Václav; Kubálek Michal. Konfliktní linie v malých obcích. Acta politologica sv. 2, č.3, 2010, str. 30-45 ISSN 1803-8220.

Čmejrek, Jaroslav. Lokální a regionální politické stranictví v ČR. II. Kongres českých politologů. Praha, 5. a 6. září 2003, Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2003, str. 271-280 ISBN 80-902176-3-X.

Čmejrek, Jaroslav; Bubeníček Václav; Luhanová Markéta. Politika v regionálním rozvoji: Úvod do studia. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2005, 164 s. ISBN 80-213-1157-6.

Čmejrek, Jaroslav; Bubeníček Václav; Čopík Jan. Demokracie v lokálním politickém prostoru: Specifika politického života v obcích ČR. Praha: Grada Publishing, 2010, 240 s. ISBN 978-80-247-3061-5.

Jüptner, Petr. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č.2. 2004, s. 80-101. ISSN 1211-0353.

Říchová, Blanka. Přehled moderních politologických teorií: Empiricko-analytický přístup v soudobé politické vědě. Praha: Portál, 2010, 304 s. ISBN 80-7178-461-3.

6.2 Judikatura

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

Zákon č. 491/2001Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

6.3 Internetové zdroje

Centrum pro regionální rozvoj ČR. Risy.cz [on-line]. 2014. [cit. 2015-01-15].
Dostupné z WWW: < <http://www.risy.cz/> >

Český statistický úřad. Sčítání lidu, domů a bytů 2011 [on-line]. 2011. [cit. 2015-01-15].
Dostupné z WWW: < <http://www.scitani.cz/> >

Český statistický úřad. Volby.cz [on-line]. 1994, 1998, 2002, 2006, 2010 [cit. 2015-01-19].
Dostupné z WWW: < <http://www.volby.cz/> >

Obec Tuchlovice. Ou-tuchlovice.cz [on-line]. 2015 [cit. 2015-01-10]. Dostupné
z WWW: < <http://www.ou-tuchlovice.cz/> >

6.4 Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Závislost počtu členů zastupitelstva na počtu členů obce

Tabulka č. 2: Kategorie obcí podle P. Jüptnera

Tabulka č. 3: Historický vývoj počtu obyvatel v obci Tuchlovice

Tabulka č. 4: Výsledek voleb do zastupitelstva obce Tuchlovice v roce 2002

Tabulka č. 5: Výsledek voleb do zastupitelstva obce Tuchlovice v roce 2006

6.5 Seznam grafů

Graf č. 1: Výsledek voleb v roce 2010 v obci Tuchlovice

Graf č. 2: Vývoj a porovnání volební účasti v Tuchlovicích v letech 1994-2010

7 Přílohy

Příloha č. 1: Jmenný seznam zvolených zastupitelů v obci Tuchlovice v roce 2002

Kandidátní listina	Pořadové číslo	Jméno a příjmení	Věk	Politická příslušnost	Získané hlasy
ODS	8	František Král	57	BEZPP	714
ODS	1	Karel Burda	66	ODS	692
ODS	2	Marie Pospíšilová	59	BEZPP	650
ODS	3	Marie Zýková	63	ODS	556
ODS	4	Anna Česká	56	BEZPP	629
ODS	5	Marie Lukášová	62	BEZPP	529
ODS	6	Stanislav Šulc	41	BEZPP	655
ODS	7	Ondřej Pilný	47	BEZPP	644
ODS	9	Tomáš Hajfler	26	BEZPP	575
ODS	10	Petr Karvánek	36	BEZPP	575
KSČM	8	Vladimír Čuřík	67	KSČM	381
KSČM	2	Vladimír Douša	56	BEZPP	370
KSČM	14	Petr Černoch	51	BEZPP	352
KSČM	5	Antonín Dryják	46	BEZPP	342
KSČM	1	Alena Štáfková	58	KSČM	263

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Českého statistického úřadu

Příloha č. 2: Jmenný seznam zvolených zastupitelů v obci Tuchlovice v roce 2006

Kandidátní listina	Pořadové číslo	Jméno a příjmení	Věk	Politická příslušnost	Získané hlasy
ODS	10	František Král	61	BEZPP	652
ODS	1	Karel Burda	70	ODS	638
ODS	2	Marie Pospíšilová	63	BEZPP	628
ODS	3	Stanislav Beránek	46	ODS	616
ODS	4	Anna Česká	60	BEZPP	578
ODS	5	Stanislav Šulc	45	BEZPP	597
ODS	6	Marie Lukášová	66	ODS	515
ODS	7	Marie Zýková	66	ODS	524
ODS	8	Petr Karvánek	40	BEZPP	587
ODS	9	Vendula Ježilová	37	ODS	566
KSČM	11	Petr Černoch	54	BEZPP	347
KSČM	6	Vladimír Douša	60	BEZPP	325
KSČM	5	Antonín Dryják	50	BEZPP	323
KSČM	4	Vladimír Čuřík	71	KSČM	308
KSČM	3	Luboš Hanzlík	44	BEZPP	306

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Českého statistického úřadu

Příloha č. 3: Jmenný seznam zvolených zastupitelů v obci Tuchlovice v roce 2010

Kandidátní listina	Pořadové číslo	Jméno a příjmení	Věk	Politická příslušnost	Získané hlasy
ODS	6	Marie Nedvědová	24	BEZPP	666
ODS	7	Miroslav Laštovka	50	BEZPP	666
ODS	1	Karel Burda	74	ODS	577
ODS	2	Stanislav Beránek	50	ODS	631
ODS	3	Marie Pospíšilová	67	BEZPP	537
ODS	4	Vendula Ježilová	41	ODS	626
ODS	5	Michal Křižan	29	BEZPP	637
ODS	8	František Král	64	BEZPP	643
ODS	9	Alena Hájková	55	BEZPP	642
ODS	10	Stanislav Šulc	49	BEZPP	571
KSČM	5	Petr Černoch	58	BEZPP	312
KSČM	1	Stanislav Fojt	67	KSČM	301
ČSSD	2	Tomáš Winter	35	ČSSD	270
ČSSD	12	Jiří Kloubek	39	BEZPP	256
ČSSD	5	Jaroslav Kašpar	45	ČSSD	252

Zdroj: Vlastní zpracování z dat Českého statistického úřadu